

2021-04-12

Michaela Zankl
Simon Dahlgren
Jonas Jonsson

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

**Remissvar gällande Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet, SOU 2020:46.
Dnr: Fi2020/03418.**

Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan, ViS, är en branschorganisation för vuxenutbildare. Organisationen representerar offentliga och privata vuxenutbildare över hela Sverige. ViS har inbjudits att lämna synpunkter på Jämlikhetskommissionens betänkande En gemensam angelägenhet, SOU 2020:46.

I förbundets remissvar avgränsar vi oss till att kommentera delar i betänkandet som har en koppling till vuxenutbildningen och som har betydelse för vuxenutbildningen och dess målgrupp.

Gränsytan mellan offentligt och privat

Huvudmannaskap

På s 258 finns ett förklarande avsnitt om huvudmannaskap och avgränsning mellan privat och offentlig verksamhet. ViS vill markera att det inom den kommunala vuxenutbildningen, komvux, finns ett entreprenadförhållande mellan kommunal huvudman och anordnare på entreprenad som inte tas upp i avsnittet.

Vuxenutbildning och livslångt lärande

Vuxenutbildningen

På s 613 förs ett resonemang om vuxenutbildningens avkastning och behoven av långsiktig uppföljning. ViS vill betona vikten av att den långsiktiga uppföljning av alla delar av komvux. Utredningen betecknar komvux som relativt kostsam och ViS menar att komvux i många delar är underfinansierad. För att förbättra komvux resurstilldelning och därmed möjligheter att möta de utmaningar som beskrivs i betänkandet är tillförlitlig statistik och långsiktig uppföljning central. Sannolikt behöver Skolverket få ett särskilt uppdrag där samarbete med exempelvis Riksrevisionen kan vara en framkomlig väg.

Utredningen menar att "samtidigt måste flexibiliteten öka för att möta det mycket heterogena behovet". ViS anser att flexibiliteten på systemnivå är tillräcklig och regelverket är utformat för att vara mycket flexibelt. Givet olika kommuners storlek, utmaningar och prioritering av komvux kan den reella tillämpningen vara mindre flexibel än önskvärt. Det kan bero på resurser, hur en upphandling har gjorts, andelen elever som söker en smalare yrkesutbildning, tillgången till studie- och yrkesvägledare och möjligheter att erbjuda sfi ute på arbetsplatser. Det är angeläget att huvudmännen analyserar nivån av flexibilitet i den egna verksamheten och relaterar till det gällande regelverket. Genom att inte primärt ändra i regleringen kan utmaningarna mötas med en långsiktig och systematisk utveckling ute i kommunerna. Utredningen skriver fram en rekommendation att medlen till komvux sannolikt behöver fördubblas. ViS menar att det är högst angeläget att resurstilldelningen inte enbart baseras på antal platser utan reellt speglar de behov individerna har och de förändringar i efterfrågan som exempelvis konjunkturförändringar medför. Det finns grupper inom komvux med omfattande behov av språkstöd, studiehandledning, individuella insatser mm vilket inte fullt ut tas om hand i dagsläget.

ViS vill understryka utredningens slutsats att både komvux och arbetsmarknadsutbildning behövs. Även om innehållet kan vara detsamma är individens studiefinansiering utformad på ett sådant sätt att båda systemen behövs. ViS håller dock inte med om utredningens förslag att göra en uppdelning mellan de två systemen: "Ansvaret för de olika insatser som behövs bör liksom i dag fördelas mellan kommun och Arbetsförmedling på så sätt att kommunen tar ansvar för den grundläggande, generella kompetensen, medan Arbetsförmedlingen inriktar sin verksamhet på mer individualiserade insatser som anpassas till den lokala arbetsmarknadens behov." Den verksamhet som idag bedrivs inom regionalt yrkesvux är ytterst väl fungerande och kan omhänderta de behov av individualiserade insatser som efterfrågas. ViS menar att både den kvalitet som kan säkerställas inom komvux och individens möjligheter att få betyg ska värnas. De ekonomiska utmaningar som beskrivs i form av lågkonjunktur och vikande skatteunderlag bör hanteras inom ramen för statsbidrag för regionalt yrkesvux där nödvändiga ändringar kan göras.

Etableringsinsatser för nyanlända vuxna

Svenska för invandrare

På s 674 skriver utredningen att "Dagens sfi präglas av låg genomströmning och många avhopp." Det saknas källhänvisning och ViS menar att utredningen hade behövt definiera vad som är låg genomströmning och belägga detta. Det är snarare så att möjligheten till att fullt ut bedöma genomströmning i sfi saknas givet det bristfälliga statistiska underlaget. Vidare beskrivs detta i SOU 2020:66, KLIVA-utredningen.

Vidare refererar utredningen till den bristande individanpassningen i sfi som Skolinspektionen har kartlagt. ViS menar att Skolinspektionen har rätt i sina slutsatser och att individanpassningen generellt är för låg. För att åstadkomma förbättring är det centralt att andelen behöriga sfi-lärare ökar, att kraven för behörighet i sfi och kunskapen om vuxnas andraspråksinlärning stärks. Även här vill ViS hänvisa till SOU 2020:66.

På s 677 föreslår utredningen: "För att bättre motivera dem som behöver ta del av utbildning längre än etableringstidens omfattning bör regeringen låta

utreda utformningen av ett enkelt och förutsebart studiefinansieringssystem.” ViS ställer sig bakom förslaget och menar att individens möjlighet till en förutsägbar studiefinansiering/försörjning är angelägen. Samtidigt är det viktigt att det finns en balans mellan individens egen insats och det offentliga åtagandet.

Jonas Jonsson

Ordförande

Vuxenutbildning i Samverkan